

Casus Wetenschappelijke Integriteit

2021

Onterecht noemen van projecten waardoor al dan niet bewust betrokkenheid wordt gesuggereerd en het niet betrekken van alle auteurs bij het definitieve product – lichte tekortkoming

Universiteit Utrecht

1 Advies van de Commissie Wetenschappelijke Integriteit Universiteit Utrecht

Advies

van de Commissie Wetenschappelijke Integriteit Universiteit Utrecht betreffende de klacht van [klager] over schending van de wetenschappelijke integriteit door [beklaagde 1] en [beklaagde 2].

De klacht is behandeld volgens de Klachtenregeling Wetenschappelijke Integriteit Universiteit Utrecht 2019.

Voor de behandeling van de klacht is een commissie samengesteld die bestond uit de volgende personen:

- [naam] (voorzitter)
- [naam]
- [naam].

De commissie werd ondersteund door [naam] en [naam].

Het inhoudelijk toetsingskader wordt gevormd door de normen zoals vastgelegd in de Nederlandse gedragscode wetenschappelijke integriteit 2018.

De klacht

De klacht betreft de conferentiebundel van een mede door NWO gefinancierd onderzoeksproject. De bundel heeft als titel [naam titel] en is in [datum] verschenen in de reeks [naam reeks]. Editors van het boek zijn [naam] (klager, thans werkzaam aan de [naam werkgever], voorheen [naam functie en werkgever]) en [naam] (beklaagde 1, hoogleraar [naam leerstoel en faculteit]). De redactie van de serie bestaat uit [beklaagde 1] voornoemd, beklaagde 2 [functie] en [naam].

Klager is van mening dat beklaagden twee normen hebben overtreden van de Nederlandse gedragscode wetenschappelijke integriteit 2018, te weten de normen 29 (Doe recht aan een ieder die aan het onderzoek en het verkrijgen en/of verwerken van de data heeft bijgedragen) en 32 (Alle auteurs moeten de definitieve versie van het wetenschappelijk product hebben goedgekeurd).

De schending van norm 29 bestaat volgens klager hierin dat op het colofon en op de achterkant van de omslag van de conferentiebundel ten onrechte twee projecten zijn vermeld die niet met deze publicatie in verband staan. Het betreft twee projecten waaraan [beklaagden] nu verbonden zijn, met de verkorte titels [titel project] en [titel project].

De schending van norm 32 bestaat volgens klager hierin dat beklaagden hem de laatste drukversie van de bundel niet hebben voorgelegd, terwijl zijn naam wel als editor is vermeld op de kaft van het boek. Klager heeft een groot deel van de samenstelling van de bundel verzorgd en ook een eerdere versie van de

drukproeven gezien, maar hij heeft zich op een gegeven moment – onder het maken van afspraken over auteurschap en zijn verdere betrokkenheid bij de totstandkoming van het boek – teruggetrokken uit het project, waarna [beklaagden] en [naam] het werk hebben afgemaakt. In de laatste drukversie zijn de hierboven genoemde projectnamen en -logo's toegevoegd.

De procedure

Op 18 juni 2020 is de klacht per post ontvangen bij de Universiteit Utrecht. Eerder had [klager] de klacht ingediend bij NWO (als zijnde een van de financiers van het onderzoeksproject), maar aangezien de beklagden verbonden zijn aan de UU heeft het Meldpunt Integriteit van NWO de klacht ter behandeling doorgeleid naar de UU. NWO behandelt alleen klachten die niet kunnen worden voorgelegd aan een commissie WI van een betrokken instelling.

Op 1 juli 2020 is een ontvangstbevestiging gestuurd naar klager en is de klacht doorgestuurd naar beklagden. Allen hebben de Klachtenregeling Wetenschappelijke Integriteit Universiteit Utrecht 2019 ontvangen en zijn geïnformeerd over procedure.

Op 3 juli 2020 heeft de commissie de ontvankelijkheid van de klacht beoordeeld.

Op 7 juli 2020 is aan alle betrokkenen per email gemeld dat de klacht ontvankelijk werd bevonden. Aan beklagden is gevraagd om voor 1 augustus een reactie op de klacht aan de commissie te zenden.

Op 24 juli 2020 heeft de commissie het verweerschrift van beklagden ontvangen. De ontvangst daarvan is op 29 juli bevestigd. Op 6 augustus is het verweerschrift doorgezonden aan klager, met de mededeling dat hij hierop eventueel mondeling kan reageren tijdens de hoorzitting.

Op 19 augustus 2020 heeft de commissie een online hoorzitting gehouden, waaraan werd deelgenomen door klager (bijgestaan door [naam]) en beide beklagden.

Overwegingen

Op basis van alle informatie die op deze wijze is verkregen, overweegt de commissie het volgende.

Met betrekking tot het deel van de klacht dat betrekking heeft op norm 29 van de Nederlandse gedragscode wetenschappelijke integriteit (Doe recht aan een ieder die aan het onderzoek en het verkrijgen en/of verwerken van de data heeft bijgedragen):

De commissie leest deze norm zo, dat niet alleen bedoeld wordt dat alle personen die hebben bijgedragen aan een onderzoek op een passende manier in een publicatie vermeld moeten worden, maar ook dat geen vermeldingen worden gedaan als er geen bijdrage is geleverd. In dat verband is het in casu de vraag of de vermelding in het colofon dat de publicatie [titel] is gesteund door de projecten [titel project] en [titel project] (projecten waarin beklagden participeren) en het plaatsen van de logo's van deze projecten op de achterkaft van het boek terecht is. De commissie is van mening dat dat niet het geval is. Met name door het plaatsen van de logo's op de achterkaft wordt – al dan niet bewust - een betrokkenheid gesuggereerd die er niet is. Het enkele feit dat beklagden binnen laatstgenoemde projecten eventueel ruimte kregen of namen om werkzaamheden te verrichten voor de publicatie van het eerstgenoemde project rechtvaardigt zulks niet. Ook heeft de commissie vastgesteld dat op de websites van de beide projecten het boek [titel] wordt gepresenteerd als publicatie van respectievelijk [titel project] en [titel project]. Hierdoor profiteren deze projecten ten onrechte van een eventuele positieve waardering die bedoeld is voor het project [titel project].

De commissie is van mening dat hier sprake is van pronken met andermans veren en dus schending van norm 29.

Met betrekking tot het deel van de klacht dat betrekking heeft op norm 32 van de Nederlandse gedragscode wetenschappelijke integriteit (Alle auteurs moeten de definitieve versie van het wetenschappelijk product hebben goedgekeurd):

In dit verband acht de commissie de vraag relevant wat moet worden verstaan onder 'wetenschappelijk product'. Wordt daarmee alleen de inhoud van de publicatie bedoeld of gaat het om de publicatie als

geheel (in casu dus het boek zoals het is verschenen, inclusief de kaft). Op deze vraag heeft de commissie op basis van voorhanden zijnde regelingen of aan de hand van oordelen van het LOWI geen eenduidig antwoord kunnen vinden.

In casu hebben partijen toen klager zich terugtrok uit het redactiewerk voor de bundel [titel] afspraken gemaakt, die erop neerkomen dat klager eerste auteur van het boek zou zijn (met beklaagde 1 als tweede auteur) en dat alle teksten aan [klager] zouden worden toegestuurd zodat hij op basis daarvan een voorwoord kon schrijven. Eventuele wijzigingen in het voorwoord zouden aan [klager] worden voorgelegd. Aan deze afspraken is uitvoering gegeven. De commissie is echter van oordeel, dat het gepast was geweest als met klager - de eerste auteur - ook overleg was gevoerd over de kaft van het boek, met name omdat een eerdere versie van de kaft waarop de logo's van [titel project] en [titel project] niet waren vermeld, wél aan [klager] is voorgelegd. Ook is van belang dat klager als eerste auteur ook degene zal zijn die wordt aangesproken als iemand vragen heeft over het boek of kritiek.

Ten overvloede merkt de commissie op dat het beter ware geweest als alleen de logo's waren opgenomen van de instanties die het project [titel project] hebben gefinancierd. Ook ware het beter geweest als er wel met klager was overlegd over de uiteindelijke versie van het complete boek, omdat men dan ook had kunnen bespreken of, en zo ja op welke wijze, de werkzaamheden van [beklaagde 2] ten behoeve van het boek tot uitdrukking gebracht hadden moeten worden.

Conclusie

Alles overziend is de commissie van mening dat de klacht van [klager] gegrond is.

Beide normen 29 en 32 zijn niet nageleefd. De vervolgproukten [titel project] en [titel project] waarin beklagden participeren en waarvan de logo's zijn afgebeeld op de kaft van het boek, hebben geen relatie met het project [titel project] en hadden dus niet opgenomen mogen worden. Door de logo's wel op te nemen profiteren deze projecten ten onrechte van een eventuele positieve waardering die bedoeld is voor het project [titel project]. Klager had als eerste auteur gekend moeten worden in de uiteindelijke versie van het boek zoals het op de markt zou komen.

De niet-naleving van deze normen kan echter niet leiden tot het oordeel dat er sprake is van schending van de wetenschappelijke integriteit. Op grond van hoofdstuk 5 van de Nederlandse gedragscode wetenschappelijke integriteit zal bij niet-naleving van de normen 29 en 32 slechts bij uitzondering aanleiding zijn voor de kwalificatie 'schending van de wetenschappelijke integriteit'. De commissie ziet in deze zaak geen aanleiding om zo'n uitzondering van toepassing te achten.

Aan de hand van de wegingscriteria van paragraaf 5.2 onder C van de Gedragscode moet vervolgens worden vastgesteld of er sprake is van bedenkelijk gedrag of van een lichte tekortkoming: Het gaat niet om een grootschalige overtreding; er zijn geen aanwijzingen dat beklagden de opzet hadden om klager te benadelen c.q. hun vervolgproukten ten onrechte te bevoordelen; de validiteit van het onderzoek is niet in het geding; het vertrouwen in de wetenschap wordt niet benadeeld; er zijn geen nadelige gevolgen voor individuen of de samenleving; wel is er sprake van een mogelijk voordeel voor beklagden; het gaat wel om een wetenschappelijke publicatie; er zijn geen uitgesproken opvattingen in de discipline over de ernst van de niet-naleving; beklagden zijn wel ervaren onderzoekers; voor zover bekend bij de commissie zijn beklagden niet eerder tekortgeschoten, en is er geen sprake van tekortschieten van de instelling bij de uitvoering van haar zorgplichten; er is snel actie ondernomen tegen het niet-naleven.

Op grond van deze weging is de commissie van oordeel dat er sprake is van een lichte tekortkoming.

Dit advies is uitgebracht aan het College van Bestuur van de Universiteit Utrecht op 27 augustus 2020.

2 Aanvankelijk oordeel van 21 december 2021 van het College van Bestuur van de Universiteit Utrecht

Advies Commissie Wetenschappelijke Integriteit (CWI).

De Commissie Wetenschappelijke Integriteit heeft op 27 augustus 2020 advies aan ons uitgebracht over uw klacht. Het advies vindt u bijgevoegd bij dit aanvankelijk oordeel en maakt daarvan integraal onderdeel uit.

Overwegingen

Naar het oordeel van het College van Bestuur heeft de CWI de klacht op zorgvuldige wijze behandeld en is zij op grond van deugdelijke argumenten tot haar advies gekomen. Het College van Bestuur kan zich vinden in de overwegingen van de CWI en neemt deze over.

Aanvankelijk oordeel

Met inachtneming van het advies van de CWI komt het College van Bestuur tot het volgende aanvankelijk oordeel:

- De klacht betreffende de handelwijze van [beklaagde 1] en [beklaagde 2] is **gegrond**. De normen 29 en 32 van de Nederlandse gedragscode wetenschappelijke integriteit 2018 zijn niet nageleefd. De niet-naleving van deze normen kan echter niet leiden tot het oordeel dat sprake is van schending van de wetenschappelijke integriteit. Op grond van de wegingscriteria van paragraaf 5.2 onder C van de Gedragscode is onze conclusie dat er sprake van een lichte tekortkoming.

Op grond van artikel 5, lid 2 van de klachtenregeling kunnen klager en beklaagden binnen zes weken na dagtekening van het aanvankelijk oordeel aan het Landelijk Orgaan voor Wetenschappelijke Integriteit (LOWI) verzoeken advies hierover uit te brengen. Na ommekomst van die termijn, of na ontvangst van het advies van het LOWI, stelt het College van Bestuur het definitieve oordeel over de klacht vast.

3 Landelijk Orgaan Wetenschappelijke Integriteit (LOWI)

Het LOWI heeft geen verzoek ontvangen.

4 Definitief oordeel van 5 augustus 2021 van het College van Bestuur van de Universiteit Utrecht

Op 21 december 2020 heeft het College van Bestuur zijn aanvankelijk oordeel over de klacht bekend gemaakt aan klager en beklaagden. Het College volgt daarin het advies van de Commissie Wetenschappelijke Integriteit (CWI) van 27 augustus 2020 en oordeelt als volgt:

- De klacht betreffende de handelwijze van [beklaagde 1] en [beklaagde 2] is **gegrond**. De normen 29 en 32 van de Nederlandse gedragscode wetenschappelijke integriteit 2018 zijn niet nageleefd. De niet-naleving van deze normen kan echter niet leiden tot het oordeel dat sprake is van schending van de wetenschappelijke integriteit. Op grond van de wegingscriteria van paragraaf 5.2 onder C van de Gedragscode is onze conclusie dat er sprake van een lichte tekortkoming.

Op grond van artikel 5 lid 2 van de Klachtenregeling konden klager en beklaagden binnen zes weken na dagtekening van het aanvankelijk oordeel aan het Landelijk Orgaan voor Wetenschappelijke Integriteit (LOWI) verzoeken advies hierover uit te brengen. Van die mogelijkheid heeft geen van hen gebruik gemaakt. Wel hebben beklaagden het College van Bestuur verzocht zijn standpunt te heroverwegen. Op basis van de door hen genoemde argumenten ziet het College van Bestuur geen aanleiding zijn standpunt te wijzigen. Het stelt daarom het hierboven vermelde aanvankelijk oordeel ongewijzigd vast als zijn definitieve oordeel.